

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν καταρτίσιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

1821

2021

«ἀπ' τὸ γλυκὸ τῆς Ἁγίας Λαύρας τ' ὄρθρινόν»

Τεύχος 57Α ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ

ΧΙΟΣ

Ὁ χορός τοῦ Ζαλόγγου.

Ὁ ἡγερτὴς τῆς Μάνης Πέτρος Μαυρομιχάλης
κηρύττει τὴν Ἐπανάστασιν εἰς Ἀρεόπολιν (17 Μαρτίου 1821).

ΙΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 1

Αριθμ.

Διεκπ. 1

Έν Χίω τῆ 1ῃ Ἰανουαρίου 2021

Μνήμη Βασιλείου τοῦ Μεγάλου

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 47

Πρός
τόν Ἱερόν Κληρόν
καί τόν εὐσεβή λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν.

Θέμα: «1821: Οἱ Μεγάλες καί Βασιλικές Ἦρες τοῦ Ἐθνους»

*«Ἡμεῖς διά τόν Σταυρόν
ἀνδρείως ὑπερμαχόμεθα»
(Ἀνδρέας Κάλβος)*

Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς μῆδς Ἁγίας, Ὁμοουσίου καί Ἀδιαίρετου Τριάδος, διότι μᾶς ἐχάρισε καί τό σωτήριο ἔτος 2021. Καί δοξάζομεν τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ τήν δύναμιν καί Πνεύματος Ἁγίου ὑμνοῦμεν τήν ἐξουσίαν, διότι κατά τό σωτήριο ἔτος 2021 ἐορτάζομεν τήν ἐπέτειον τῶν διακοσίων ἐτῶν ἀπό τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας τήν 25^ῃ Μαρτίου 1821, ὁ ὁποῖος ἐγένε «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν Πίστιν τήν Ἁγίαν καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερίαν» (Γεώργιος Κλεάνθης ὁ Σάμιος).

Ἄξια μέγαλο ἐορτασμοῦ γιά κάθε ἄνθρωπο, ἰδίως γιά κάθε Χριστιανό ἡ ἀναγγελθεῖσα τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπό τήν ἁμαρτία καί τόν πνευματικό θάνατο, διά τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ καί τοῦ καθόλου μυστηρίου τῆς θείας Οἰκονομίας.

Ἀλλά καί ἄξια μέγαλο πανηγυρισμοῦ γιά κάθε ἐλεύθερο Ἕλληνα ἡ ἀπαρχή τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους ἀπό τοῦ μακροχρόνου ζυγοῦ, ὅμοιον τοῦ ὁποῖου δέν ἀναφέρει ἡ ἱστορία, καί ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν πάντοτε τό ἀνώτερον ἐθνικόν ἰδεώδες, καί γιά τήν ὁποία διετυπώθη τό σύνθημα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ».

Χριστιανοί μου, Ἕλληνες!

Ὁ Ἕλληνας, τό θαῦμα αὐτό τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, ἀπό τά πρῶτα ἴχνη τῆς ἐμφανίσεώς του σέ αὐτήν, παρουσιάζει μοναδικόν σύμπλεγμα πνευματικῆς, ψυχικῆς, ἠθικῆς, αἰσθητικῆς καί τεχνικῆς ἀκόμη συνθέσεως, μέ περιοδικές ἱστορικές μεγαλουργίες, ἀπό τίς ὁποῖες ὁμως ὡς ἔθνος, γιά τά ἀναμφισβήτητα ἐλαττώματα τῆς φυλῆς, κατά καιρούς ἐκπίπτει μέχρι ταπεινώσεως καί ὑποδουλώσεως του σέ λαούς ὑποδεεστέρους πνευματικῆς ὑποστάσεως καί παραμένει στήν ταπείνωση τῆς δουλείας μέχρι τήν ἀναγέννηση καί ἀνανέωση τῶν δυνάμεων τῶν θείων δῶρων τῆς φυλῆς, μέ τά ὁποῖα, μέ πραγματικές θυσίες τῶν ἀγνῶν αἱμάτων γνωστῶν καί ἀγνώστων ἡρώων, ἀποκαθίσταται, ὅπως κατά τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, στήν ἀνθρώπινη εὐδαιμονία τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία συνιστᾶ καί τήν ἀνώτερα βαθμίδα τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ.

Τό ἔθνος, ἀφοῦ ἀποκατεστάθη στήν ἐλεύθερη ζωή, συνεκέντρωσε ὅλες του τίς δυνάμεις γιά τήν στερέωση καί ἐπικράτηση τῆς ἐλευθερίας, εὐχαρίστησε εὐλικρινῶς τόν Θεόν γιά τήν ἐπιτευχθεῖσα ἐθνική ἀνάσταση καί ἐξεδήλωσε τήν εὐγνωμοσύνη του μέ τήν ἀνέγερση λαμπροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας στήν Ἀθήνα καί χιλιάδων περικαλλῶν Ἱερῶν Ναῶν ἀνά τήν ἐπικράτεια, ἀναγνωρίζοντας ὡς κύριο παράγοντα τοῦ Εἰκοσιένα τήν ἱερή κιβωτό, πού διεφύλαξε ἀλώβητη καί γονιμοποιῶ τήν ὑψηλή καί ἀείζωο παράδοση τῆς φυλῆς, μέσα στόν ἐθνικό κατακλιτισμό, δηλαδή τήν μητέρα, τροφό καί φρουρό τοῦ Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία.

Διότι, ὅταν ὁ Πορθητής ἐνεχειρίζε στόν πρῶτο μετά τήν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχη τήν ἀργυρή ποιμαντορική ράβδο, συνεκρότει ἀκουσίως ἐκ νέου τήν ἐνότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού εἶχε ὑποτάξει. Τήν συνεκρότει, κάτω ἀπό τό ἱερό σκήπτρο τῆς Ἐκκλησίας καί ἀνεγνώριζε ἐμπράκτως τήν ὑπεροχή τῆς.

Αὐτοκράτορα τῶν Ἑλλήνων, αἰχμάλωτο στά χέρια τοῦ Σουλτάνου, χαρακτηρίζει ὁ Μένδελσων Βαρθόλδου τόν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτός, ὁ αἰχμάλωτος αὐτοκράτορας καί τό ἐπιτελεῖο του, τό ἀνώτερο ἱερατεῖο, πού τόν περιστοιχίζει καί οἱ πνευματικοί του Μέρραχοι, οἱ Μητροπολίτες, καί οἱ ἀξιωματικοί καί οἱ στρατιῶτές του, οἱ ἱερεῖς στίς πόλεις καί στά χωριά, ὅλο τό ἀπέραντο στρατευμά του ἐργαζόνταν ἀπό τήν ἐπομένη ἡμέρα τῆς ἀλώσεως γιά τήν ἀπολύτρωση τοῦ Γένους. Γιά πρώτη φορά στήν ἱστορία τῶν λαῶν ἐμφανίζεται μέ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τό φαινόμενο νά κρατεῖ ψηλά τήν λαμπάδα τῆς προόδου τῶν φώτων. Ἐργάσθηκε μέ ὅλες τίς δυνάμεις τῆς, γιά τήν ἐξάπλωση τῆς ἐλληνικῆς παιδείας, προσδοκῶντας ἀπό αὐτή τήν ἀνάσταση τοῦ ἔθνους. Καί ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλά καί, πολύ συχνά, ὁ ἱερωμένος καί ὁ διδάσκαλος, ὁ ἐθνικός παιδαγωγός, εἶναι

ένα και τό αυτό πρόσωπο, όπως αργότερα, όταν έλθει ή μεγάλη ήμέρα τών θαυμάτων, ό ίδιος θά γίνει μάρτυρας και ήρωας του έθνικού αγώνος, σέ όλόκληρη φάλαγγα αίματωμένων ράσων, που έκάησαν όλα στην πελώρια πυρκαϊά της έθνικής εξέγερσεως. Και είναι ακριβώς έδώ τό σημείο, που πρέπει νά σαρωθούν οι άστοχες και άντιεπιστημονικές γνώμες ότι τό Εικοσιένα έλαβε τήν εμπνευσή του από τήν Γαλλική Επανάσταση. Έκείνη ή επανάσταση, κοινωνική ήρωϊστως, είχε και σαφέστατα άντικληρική απόχρωση.

*«Και πάλι ξαναμίλησε ή Πατρίδα μου
κι έτρεμε ή Άσπρη θάλασσα φλογάτη.
-Ακούσται Ε γ ώ καβάλα δέν άνέβηκα
ποτέ μου στής Φραγκιάς τό ότι
Είν' ή δική μου ή Επανάσταση
Μέ του παπᾶ τήν Πίστη σφραγισμένη.
Μέ του φτωχου λαου μου τήν άπάρνηση.
Μέ του κοτζάμπαση τό βιός άρματωμένη.
Κι οι τρεις μέ μία ψυχή, μέ μία καρδιά
στο αίμα τους μου δώσαν βαφτισμένη
τήν άγγελοπλασμένη Λευτεριά!
-Ανέμισε τό μπαϊράκι, Ελλάδα μου,
κι ή Ιστορία τό κράζει.
" Η επανάσταση είναι γέννα σου
Είναι και δέν αλλάζει!"»*

(Χλόη Αχαϊκού).

Αλλά τήν σημαία του Εικοσιένα ύψωσαν και εκράτησαν χέρια Επισκόπων.

Υποκλινόμεθα μέ εύλάβεια ένωπιον τών ένδεκα Πατριαρχών, τών εκατόν και πλέον Μητροπολιτών και τών ξει χιλιάδων Ιερέων και Μοναχών, οι όποιοι έπεσφράγισαν διά του αίματός των τήν υπογεγραμμένη από τόν Θεό έλευθερία της Ελλάδος.

Αυτή είναι ή Εκκλησία μας. Μήτηρ και τροφός, αιμοδότης και άσπίδα, κιβωτός και φρουρός του Γένους και της φυλής. Ρήγος Ιερό διαπερνά τό σώμα μας όταν μελετούμε τις σελίδες του 1821. Σελίδες, οι όποιες δέν θά είχαν γραφεί άν δέν ήταν ή Εκκλησία μας, ή Πίστη μας.

Πρό μιας άντιθέτου για τήν Ελλάδα διεθνούς καταστάσεως μόνον ένα θαύμα μπορούσε νά αναστήσει τό δουλον Έθνος. Και τό θαύμα αυτό τό έκανε ή Εκκλησία μας. Αυτή άνοιξε τις πτέρυγές της και αγκάλιασε τους Έλληνες. Αυτή προέταξε τά στήθη της στον κατακτητή. Αυτή όργάνωσε μυστικά τόν αγώνα.

Κληρικός ήταν ό Ιερομάρτυς Άγιος Πατριάρχης Γρηγόριος ό Ε' για τόν όποιο ό Ιστορικός και πολιτικός Σπυριδων Τρικούπης είπε «*Η ανεξαρτησία έγγραφη τό 1821. Και θέλετε νά σας ειπω ποίαν ήμέραν; έγγραφη κατά τήν ήμέραν, καθ' ήν ό μέγας Ποιμενάρχης τών Ορθοδόξων λαών εξέρχόμενος από τά άγια τών άγιων εκρεμάσθη αγάζων και αγιαζόμενος και τρώγων άκόμη τόν άγιον άρτον και πίνων άκόμη τό αίμα του Κυρίου. Εκείνη τήν ήμέραν έγγραφη τό δόγμα της ανεξαρτησίας. Και θέλετε νά σας ειπω που έγγραφη; έν ταίς καρδίαις σας. Και διά ποίας ύλης έγγραφη; Διά του αίματος του Γρηγορίου. Τοιαύτη γραφή, κύριοι, άδύνατον ποτέ νά εξαλειφθῆ» (3 Αύγούστου 1864).*

Κληρικός ήταν ό Έθνεγέρτης Παλαιών Πατρών Γερμανός, ό όποιος εύλόγησε και ύψωσε τό λάβαρο της Αγίας Λαύρας τήν 25^η Μαρτίου 1821

*«Και πνεύμα θεο χύθηκε μέ μιας εις τήν Αγία
Ψυχή του ένδόξου Γερμανου, που άτρόμητος απλώνει
τό ξακουστό τό Λάβαρο κι από τήν Εκκλησία
πρώτος προβαίνει αγωνιστής και πρώτος ξεσπαθώνει»*

γιατί

*«στου Γερμανου τό μέτωπο κρυφά γλυκοχαράζει
του Γένους τό ξημέρωμα».*

Κληρικός ήταν ό εκρηκτικός Αρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δικαίος - Παπαφλέσσας, ό όποιος άφου άναψε τήν φλόγα της Επαναστάσεως στην Πελοπόννησο, έχυσε και τό αίμά του στο Μανιάκι, για νά γίνει ό τόπος εκείνος Ιερός βωμός της Ελλάδος.

Κληρικός ήταν και ό μαρτυρικός Επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας, ό όποιος προσέφερε τήν ζωή του στην πλαγιά του Καλλιδρόμου, για νά άνοιξει ό δρόμος προς τήν Έλευθερία.

Κληρικός ήταν και ό θρυλικός Αθανάσιος Διάκος, ό όποιος στην γέφυρα της Αλαμάνας πολεμώντας για τήν Πίστη του και τήν Πατρίδα του έδωσε τήν θαρραλέα άπάντηση

*«Πάτε κι εσεις κι ή πίστη σας μουρτάτες νά χαθῆτε,
εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε νά πεθάνω»*

και μετέτρεψε τό σουβλί του μαρτυρίου του σέ πανύψηλο κοντάρι, στην κορυφή του όποιο κυματίζει ή σημαία τών ιδανικών του έλευθέρου κόσμου.

Κληρικός ήταν ό ήρωϊκός Επίσκοπος Ρωγών Ιωσήφ, ό όποιος έτέλεσε τήν τελευταία Θεία Λειτουργία πρό της Έξόδου, έκοινωνησε τούς προμάχους και άνετίναξε τόν Άνεμόμυλο του Μεσολογγίου που

«τό ράσο του Δεσότη του φορεϊ για σάβανό του

*καί φλογερό μετέωρο πετᾶ στὸν οὐρανὸ του
καί θάφτεται ὀλοζώντανο· στὸ διάβα του τρομάζουν
τ' ἀστέρια πού τό κοίταζαν καί ταπεινά μεριάζουν»*

(Αριστοτέλης Βαλαωρίτης)

Κληρικός ἦταν ὁ Ἐθνομάρτυς Μητροπολίτης Χίου Πλάτων Φραγκιάδης, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐνωτίσθηκε τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι', 11) ὁδηγήθηκε στὸ ἱκρίωμα τοῦ μαρτυρίου καί κατοχύρωσε αἰωνίως τὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ καί Ἑλληνικὴ Ταυτότητα τῆς μυροβόλου ἀγιολόγου Χίου.

Κληρικός ἦταν ὁ Ἀρχιδιάκονος του Μακάριος Γαρρῆς, ὁ ὁποῖος στοιχοῦμενος στὴν εὐαγγελικὴ ἐπιταγὴ «ὅπου ἐγὼ εἰμί ἐκεῖ καί ὁ διάκονος ὁ ἐμός ἔσται» (Ἰωάν. ιβ', 26) ἀκολούθησε στὴν ἀγχόνη τοῦ μαρτυρίου τὸν Ἐπίσκοπό του, μέ τὸν ὁποῖο ἦταν «συνηρμοσμένοι ὡσπερ χορδὴ κιθάρας».

Κληρικός ἦταν ὁ Ἱερομάρτυς Σταμάτιος Χαρτουλάρης, ὁ ὁποῖος ἀνέμειξε τὸ αἷμα του μέ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου ὁ ἴδιος θῦμα καί ἱερεῖον.

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ ἀνδρεῖος Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ὁ ὁποῖος πολεμοῦσε προσευχόμενος, διεβεβαίωσε ὅτι «ὁ Θεὸς ἔχει ὑπογράψει τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος καί δέν παίρνει πίσω τὴν ὑπογραφή του», καί ἀγωνιζόταν γιὰ νὰ «ἀναστήσουμε μιά πατρίδα πού κεφαλὴ θάχη τὸν Χριστό».

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ τίμιος Κωνσταντῖνος Κανάρης, ὁ ὁποῖος πρὶν καί μετὰ ἀπὸ τὸ κατόρθωμά του στὸ λιμάνι τῆς Χίου ἐπῆγε στὴν Ἐκκλησία τῶν Ψαρῶν γιὰ νὰ δεηθεῖ καί νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸ

*«Μές τ' ἀναμμένα κύματα
τὸν εἶδε νὰ περάσῃ
νὰ πεταχθῆ σάν ἄγγελος
στὰ ὀλόχαρα Ψαρά
καί σάν παιδάκι κλαίγοντας
στὴν Ἐκκλησία νὰ φθάσῃ
κ' ἐκεῖ τ' ὠραῖο στεφάνι του
ν' ἀφήσῃ προσφορά.»*

*Ἄξι' ὡς ἐμᾶς παράδειγμα
ἀγνῆς ταπεινωσύνης
νὰ κλίνῃ ὁ μεγαλόδοξος
σεμνὰ τὴν κεφαλὴ
γιὰ νὰ προσφέρῃ ἀσύγκριτο
σημεῖον εὐγνωμοσύνης
στὸν Ἐνα, πού τὴν δύναμι*

χαρίζει κι ἀφαιρεῖ»,

(Γεώργιος Μαρτινέλης),

καί ἀργότερα ἀνήγειρε στὴν Ἀθήνα τὸν Ἱερό Ναὸ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Κυψέλης.

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ εὐλαβὴς Ἰωάννης Μακρυγιάννης, ὁ ὁποῖος ἐχαρκτηρίζε τὴν Ὁρθοδοξία «πολύτιμον τζιβαϊρικόν», ἐπίστευε ὅτι «εἶναι ἀδύνατες οἱ θέσες κι ἐμεῖς, ὅμως εἶναι δυνατὸς ὁ Θεὸς ὁποῦ μᾶς προστατεύει», καί «θρησκείαν δέν ἀλλάζομεν ἐμεῖς, οὔτε τὴν πωλοῦμεν», καί διεκήρυττε ὅτι «ὅταν μοῦ πειράζουν τὴν πατρίδα μου καί τὴν θρησκείαν μου, θά μιλήσω, θά ἐνεργήσω κι ὁ, τι θέλουν ἄς μοῦ κάνουν».

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ στραυμαετὸς τῆς Ρούμελης, ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωνε τάμα εὐλαβικό, ἀργυρόχρυση ἐπένδυση τῆς εἰκόνας Παναγίας τῆς Προυσιώτισσας, μέ τὰ τρία παράσημά του, τὰ ἀσημένια ἀστέρια (1824).

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ ἡγεμὸν τῆς Μάνης Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ὁ ὁποῖος ἔγραφε στὸν Θεόδωρο Κολοκοτρώνη μετὰ τὸν θρίαμβο στὰ Δερβενάκια «Ἰδοὺ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν ὡς ἐπάταξεν ἔθνη πολλά καί ἀπέκτεινε βασιλεῖς κραταιούς. Ὁ Παντοκράτωρ Θεὸς δέν μᾶς ἀφήνει εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ. Ὅχι, ὄχι βέβαια, ἀλλὰ εἶναι σύμμαχός μας κατὰ πάντα καθὼς ἐμπράκτως πολλακίς τό εἶδομεν καί ἄμποτε εἰς τό ἐξῆς διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ τιμίου καί ζωοποιοῦ Σταυροῦ καί τῆς ἐνεργείας καί γενναιότητος σας ν' ἀφανισθῆ ὁ ἐχθρὸς ἐξ ὀλοκλήρου».

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ Πρίγκηψ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ὁ ὁποῖος ἔκανε τὴν ἐναρξη τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μέ τὴν προτροπὴ «Μάχου ὑπερ Πίστεως καί Πατρίδος» διότι «εἶναι καιρὸς... νὰ κρημνίσωμεν ἀπὸ τὰ νέφη τὴν ἡμισέληνον καί νὰ ὑψώσωμεν τό σημεῖον, δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν! λέγω τὸν Σταυρόν» (24 Φεβρουαρίου 1821).

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ γενναῖος Ὀδυσσεύς Ἀνδρουῖτσος, ὁ ὁποῖος ὁμολογοῦσε ὅτι «μέ τὴν βοήθεια τοῦ Παντοδύναμου ἐκάμαμε ὁ, τι ὁ κόσμος δέν ἐκαρτέρηγε ἀπὸ ἡμᾶς».

Πιστὸς Χριστιανὸς ἦταν ὁ σεμνὸς Μάρκος Μπότσαρης, ὁ ὁποῖος ἐκλείσε ἡρωϊκῶς τὰ μάτια του μέ τὰ λόγια «μείνατε πιστοὶ στὴν πατρίδα καί πιστοὶ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ» (8 Αὐγούστου 1823).

Πιστὴ Χριστιανὴ ἦταν ἡ καπετάνισσα Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, ἡ ὁποία ἔγραψε στοὺς προκρίτους καί τοὺς δημογέροντας «Ὑπὸ τό σημεῖον τοῦ Σταυροῦ θά ρεύσῃ ἐπίσης τό αἷμά μου. Εὐλογητὸς ὁ Θεός!».

Αυτοί έδημιούργησαν τό Εικοσιένα. Αυτοί έτέλεσαν τίς Μεγάλες καί Βασιλικές Ώρες του Έθνους. Αυτοί έπύργωσαν τόν ωραιότερο πύργο στην Ελλάδα, τόν πύργο τής έλευθερίας.

Η έλευθερία του Έθνους μας έγεννήθη στους θόλους των Ναών μας καί έζησε στα άγια θυσιαστήρια τής Έκκλησίας μας. «*Φώς ήλαρόν*» άκτινοβολεί από τά ένδότατα, άνεξερεύνητα βάθη τής Πίστewς. Η χρυσή, άλύμαντη σφραγίδα τής Ορθοδοξίας είναι τό φυλαχτό καί ή πυξίδα μας για νά μήν χάσουμε στην πορεία μας τόν πολικό άστέρα τής Ελλάδος, για νά μήν βρεθούμε σε κανένα μας σταθμό έξω από τούς κόλπους του εύμενους Θεου των Πατέρων μας. Άς άντλούμεν ανένανς εύκρασία, εύρωστία, εύπνοια από τίς άστειρευτες πηγές τής Ιστορίας μας. Πηγή γάργαρα καί λαγάρη από τίς πλουσιώτερες, πηγή μεγάλη, στην όποία στραγγίζουν καί άνανεώνονται όλα τά νάματα του Έλληνοχριστιανισμού είναι ή μυσταγωγία του Εικοσιένα.

Φτερουγίζει χερουβικά επάνω απ' τούς τόπους τής θυσίας.

Κελαΐδει έωθινά μέσα στις ιαχές τής μάχης.

Άναρπάζει άπόκοτα στους κόλπους της τήν πραγμάτωση του πόθου τής έλευθερίας.

Άγιασμένη στα λάβαρα των Έκκλησιών.

Σφικτοδεμένη στο σκoinί του Πατριάρχη.

Ματωμένη στα Χιώτικα Μοναστήρια.

Όρητική στις μπουκες των κανονιών του Μεσολογγίου.

Άδούλωτη στους πύργους τής Μάνης.

Φωτισμένη απ' τόν δαυλό του Κανάρη.

Φλογισμένη απ' τούς σπινθήρες στο Κούγκι καί στα Ψαρά.

Κρεμασμένη στα γιαταγάνια του Μπότσαρη καί του Καραϊσκάκη.

Νικηφόρα στις μάχες του Πετρόμπεη καί του Άνδρούτσου.

Εύλογημένη απ' τόν Τριαδικό Θεό.

Άνεκτίμητο στέμμα τής αιώνιου Ελλάδος.

Μυσταγωγία, καθηγουμένη από τόν εύαγγελικό λόγο του Γέρου του Μοριά στους μαθητές του Βασιλικού Γυμνασίου Αθηνών κάτω απ' τόν ίσκιο του άρχαίου Παρθενώνα: «*Πρέπει νά φυλαξέτε τήν πίστη σας καί νά τήν στερεώσετε, διότι, όταν επιάσαμε τά άρματα, είπαμε πρώτα υπέρ πίστewς καί έπειτα υπέρ πατρίδος*» (8 Οκτωβρίου 1838).

Μέ πατρικές εύχές

+Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 1087
Αριθ. Διεκπ. 507

Αθήνησι τή 9η Μαρτίου 2021

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3039

Θέμα: «*Μήνυμα επί τή Έορτή του Εύαγγελισμού τής Θεοτόκου καί τή συμπληρώσει διακοσίων ετών από τής Έλληνικής Έπανάστασης τής 25ης Μαρτίου 1821*»

«Επί σοί ήλπισαν οι πατέρες ήμών, ήλπισαν, καί έέρύσω αυτούς· προς σέ έκέκραζαν καί έσώθησαν, επί σοί ήλπισαν καί ού κατασχύνθησαν» (Ψαλμός 21ος)

Τέκνα εν Κυρίω αγαπητά,

«Σήμερον τής σωτηρίας ήμών τό κεφάλαιον καί του άπ' αιώνος μυστηρίου ή φανέρωσις». Η Ορθόδοξος Έκκλησία έορτάζει τόν Εύαγγελισμό τής Θεοτόκου καί ό Έλληνισμός σύμψας, έντός καί έκτός Ελλάδος, τιμά τήν Έπέτειο των 200 ετών από τήν έναρξη τής Μεγάλης Έλληνικής Έπανάστασης του 1821.

Παρά τίς δύσκολες συνθήκες καί τούς ύγειονομικούς περιορισμούς, καλούμαστε όλοι οι Έλληνες ένωμένοι νά προσευχηθούμε στην Κυρία Θεοτόκο, Υπέρομο Στρατηγό του Γένους μας, νά τήν εύχαριστήσουμε για τό γεγονός τής σωτηρίας, τήν όποία δι' Αύτης μας χαρίζει ό Κύριός μας Ίησούς Χριστός, καθώς καί για τήν έλευθερία τής Πατρίδος μας καί τήν εύδωση του έθνικού Αγώνος. Ταυτόχρονα καλούμαστε νά τήν παρακαλέσουμε, ώστε νά πρεσβεύει στον Υλό Της, προκειμένου γρήγορα ν' άπαλλαγούμε από τά δεινά τής πανδημίας, ή όποια ταλαιπωρεί όλη τήν ανθρωπότητα.

Σήμερα είναι ήμέρα Μνήμης, Τιμής καί Έλπίδος. Μνήμης Αγίων, Νεομαρτύρων, Έθνομαρτύρων, Ηρώων, Άγωνιστών, Δασκάλων του Γένους, κληρικών καί λαϊκών, άνδρών καί γυναικών πού έδωσαν τά πάντα για τήν Πατρίδα.

Θυμόμαστε εκείνους πού προετοίμασαν τό έδαφος. Έκείνους πού διαφύλαξαν τήν Πίστη, τήν γλώσσα καί τήν έθνική συνείδηση. Έκείνους πού καλλιέργησαν τό αγωνιστικό ήθος. Έκείνους πού διατήρησαν τήν άσβεστη φλόγα τής έλπίδας. Θυμόμαστε τά λόγια του Αγίου καί Έθναποστόλου Κοσμά του Αιτωλού, ό όποιος διδασκε ότι θά έλθει τό ποθούμενον (ή άπελευθέρωση), άρκεί νά κρατήσουμε τήν Χριστιανική Πίστη μας καί τήν έλληνική γλώσσα καί παιδεία.

Τιμούμε τούς Άγωνιστές των πολλών προεπαναστατικών κινημάτων. Τούς άνδρες καί τίς γυναίκες πού έπescan στους άνώνες των 400 ετών για τήν Νότιο Ελλάδα, αλλά καί των 500 ετών για τήν Βόρειο Ελλάδα. Τιμούμε τήν σεμνότητα καί τήν μαχητικότητα των μελών τής Φιλικής Έταιρείας, οι όποιοι

ξεκίνησαν τό τόλμημά τους άνήμερα του Σταυρου στίς 14 Σεπτεμβρίου 1814 και όργανωσαν την Έθνεγερσία με μυστικότητα και με εύφύια, παρά τό άρνητικό διεθνές περιβάλλον. Τιμούμε όλους εκείνους που έχυσαν τό αίμα τους στίς μάχες, στίς πολιορκίες, στίς ναυμαχίες τής Έλληνικής Έπανάστασης. Τιμούμε τά θύματα τών Όλοκαυτωμάτων και τών σφαγών στήν Νάουσα, στήν Χίο, στήν Κύπρο, στίς Κυδωνίες, στο Μεσολόγγι και άπανταχού του Έλληνισμού.

Ελπίζουμε και όραματιζόμαστε. Ελπίζουμε να παραμείνει ή Ελλάδα ελεύθερη από κάθε καταπίεση και άπειλή, στηριζόμενη στήν Αγία Πίστη του Χριστου και στίς δημοκρατικές αρχές και αξίες. Επιθυμούμε την ειρηνική συμβίωση με όλους τούς λαούς τής γής, αλλά δέν είμαστε διατεθειμένοι να άπεμπολήσουμε τά εθνικά μας δίκαια. Όσα άποκτήθηκαν με αίμα από τούς προγόνους μας όφείλουμε να τά διαφυλάξουμε, ώστε να παραδώσουμε στίς νεώτερες γενιές την Ελλάδα άσφαλή και ικανή να άναδειξει την πλούσια και ζώσα πολιτισμική κληρονομία της.

Καλούμαστε, λοιπόν, να πορευθούμε με την έλπίδα του μέλλοντος, έχοντας την συνείδηση ότι τό μέλλον είναι αυτό που δίνει ουσιαστικό νόημα σε όσα προηγήθηκαν. Ένα μέλλον που άποκαλύπτει την παρουσία του Θεου στήν ζωή μας. Οί πρόγονοί μας, τό 1821, δέν θα είχαν έπιτύχει σε κανέναν άνάνα τους χωρίς πίστη σ' αυτήν την ζωντανή παρουσία του όντως Ζώντος Θεου.

Η ήμέρα του Εύαγγελισμού, ή όποια τόσα πολλά σηματοδοτεί για τό λαμπρό μέλλον τής πορείας του άνθρώπου στα έσχατα, είχε επιλεγεί από την Φιλική Έταιρεία, ήδη από τόν Οκτώβριο του 1820, για την εξέγερση στήν Πελοπόννησο και σε άλλα μέρη του Έλληνισμού. Τό βεβαιώνουν πολλοί πρωταγωνιστές στα κείμενά τους, με πιο χαρακτηριστική την άναφορά του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη στήν «Διήγηση Συμβάντων τής Έλληνικής Φυλής». Εκείνοι που προετοίμασαν την Έπανάσταση ήθελαν να συνδέσουν τόν Αγώνα τους για την ελευθερία τής Πατρίδος με την Ορθόδοξη πίστη και ζωή, τό πρόσωπο τής Παναγίας με την σωτηρία τους. Και στο τρίτο έτος του Αγώνος, στίς 30 Ιανουαρίου 1823, ή Παναγία τούς έδωσε τό μήνυμα ότι ό Αγώνας θα εύδοωθεί. Τότε άκριβώς άνευρέθη με θαυματουργικό τρόπο ή εικόνα του Εύαγγελισμού τής Θεοτόκου στήν Τήνο, κατόπιν ύποδειξεως τής μοναχής Πελαγίας, ήδη Αγίας τής Εκκλησίας μας.

Τέκνα τής Εκκλησίας μας εύλογημένα,

Έχοντας όλα τά προαναφερθέντα στον νοϋ μας, ως άτενίσουμε με αισιοδοξία τό μέλλον. Η 25η Μαρτίου 2021 ως γίνει ή άφετηρία και τό έφοιτήριο μιας νέας πορείας ως προς την σχέση μας με τό Έένος και την Πατρίδα μας. Άς προσπαθήσουμε να συνδυάσουμε την Χριστιανική μας Παράδοση και την ιστορική μας συνέχεια με τις άνάγκες τής σύγχρονης έποχής. Και ως ξαναδιαβάσουμε με προσοχή την λαϊκή σοφία του Στρατηγου Ιωάννη Μακρυγιάννη, ό όποιος συνοψίζει τό νόημα του Αγώνα σε μια σύντομη συζήτησή του με τόν Γάλλο Ναύαρχο Δερηνύ πριν από την μάχη με τόν Ίμπραήμ στους Μύλους τής Αργολίδος:

«Εκεί όπου 'φκιανα τις θέσεις εις τούς Μύλους, ήρθε ό Ντερνύς να με ίδεί».

Μου λέγει: «Τί κάνεις αυτού; Αυτές οι θέσεις είναι αδύνατες- τί πόλεμον θα κάμτε με τόν Μπραΐμη αυτού;»

Του λέγω: «Είναι αδύνατες οι θέσεις κι εμείς. Όμως είναι δυνατός ό Θεός όπου μάς προστατεύει ...».

Είμαστε αδύνατοι, αλλά είναι δυνατός ό Θεός μας, διδάσκει ό Μακρυγιάννης. Κι εμείς αδύνατοι νιώθουμε και είμαστε, αλλά με πίστη στον Θεό, με έπίγνωση τής ιστορίας μας και με έλπίδα στήν Ζωή που έρχεται από τό μέλλον θα γίνουμε πιο δυνατοί για να άντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες! Τέκνα έν Κυρίω αγαπητά,

Γιά μάς τούς Ορθοδόξους, αυτός ό σταθερός προσανατολισμός τής ιστορίας προς τό μέλλον είναι που μεταμορφώνει και διδει πραγματικό νόημα στον παρόντα καιρό. Άποτελεί άπάντηση στο ζήτημα του θανάτου και γι' αυτό άποτυπώθηκε με άπαράμιλλη εύστοχία στο πάντα έπίκαιρο έπανάστατικό σύνθημα τών Αγωνιστών του 1821 «Ελευθερία ή Θάνατος». Η πίστη ότι ή ιστορία πορεύεται όχι στήν έπιστροφή της σε ένα τέλειο παρελθόν, αλλά σε ένα έσχατολογικό μέλλον τό όποιο την άναμένει και δέν δύναται να άναιρέσει την μνήμη του, ήταν που κράτησε άπροσκήνητους επί 400 χρόνια τούς προγόνους μας υπό τόν όθωμανικό ζυγό.

Η άπελευθέρωση από την όποια κοσμική σκλαβιά προϋποθέτει την πίστη ότι τό παρελθόν δέν μπορεί να καθορίζει τόν άνθρωπο. Για την ζωή και την πίστη τής Εκκλησίας μας, τόν άνθρωπο μόνο τό μέλλον μπορεί να τόν καθορίζει. Αυτό είναι άλλωστε και τό νόημα τής Μετανοίας.

Χρόνια πολλά, ελεύθερα, έν μετανοία και χαρᾶ, επ' έλπίδι του μέλλοντος αιώνας!

- † Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
- † Ο Μυτιλήνης, Έρεσσού και Πλωμαρίου Ίάκωβος
- † Ο Γουμένισσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου Δημήτριος
- † Ο Βεροίας, Ναούσης και Καμpanίας Παντελεήμων
- † Ο Διδυμοτείου, Ορεστιάδος και Σουφλίου Δαμασκηνός
- † Ο Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης Ανδρέας
- † Ο Ξάνθης και Περιθεωρίου Παντελεήμων
- † Ο Άρτης Καλλίνικος
- † Ο Ίλου, Αχαρνών και Πετρούπολεως Αθηναγόρας
- † Ο Ζακύνθου Διονύσιος
- † Ο Κηφισίας, Αμαρουσίου και Ώρωπου Κύριλλος
- † Ο Νέας Ίωνίας, Φιλαδελφείας, Ήρακλείου και Χαλκηδόνος Γαβριήλ
- † Ο Γλυφάδας, Έλληνικού, Βούλας, Βουλιαγμένης και Βάρης Αντώνιος

- Ο Αρχιγραμματεϋς
- † Ο Ωρεών Φιλόθεος

Ακριβές Αντίγραφον
Ο Αρχιγραμματεϋς
Ο Ωρεών Φιλόθεος

ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΟΞΟΛΟΓΙΑΝ
ΕΠΙ ΤΗ ΔΙΑΚΟΣΙΟΣΤΗ ΕΠΕΤΕΙΩ
ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΗΜΩΝ

(Τῆ 25ῃ Μαρτίου)

(πονηθεῖσαν ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου

Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ)

Ἀπολυτίκιον Ἦχος δ΄.

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ Κεφάλαιον, καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος
Μυστηρίου ἢ φανέρωσις, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς τῆς Παρθένου
γίνεται, καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται. Διὸ σὺν αὐτῷ τῇ
Θεοτόκῳ βοήσωμεν· Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ.

Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τῶν Ἑλλήνων τὸ γένος, Ἰησοῦ τὸ πολύφημον, τὴν ἀπαλλαγὴν
ἐορτάζει, τῆς δουλείας ἐν ἔσμασι· τεσσάρων γὰρ αἰώνων τὸν ζυγόν,
ἀπέβαλε βραχίονι τῷ σῷ, διὰ τοῦτο ἐν συνάξει χαρμονικῶς, βοῶμεν οἱ
λυτρωθέντες· δόξα τῇ κραταιότητι τῇ σῃ, δόξα τοῖς θαυμασίοις σου,
δόξα τῇ ἀνεκφράστῳ Λόγῳ φιλανθρωπία σου.

Ἦχος πλ. δ΄. Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ.

Τὴν πολυχρόνιον δουλείαν καταργήσαντες, τῇ σῇ δυνάμει
Ἰησοῦ μου παντοδύναμε, προσκυνουμέν σε ἐν ὕμνοις εὐχαριστίας· ἐν
συνάξει γὰρ φιλόπατριν ἐπέτειον, ἐορτάζει τῶν Ἑλλήνων τὰ
πληρώματα, δόξα λέγοντα, τῷ σῷ κράτει φιλάνθρωπε.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ΄.

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν
δεινῶν εὐχαριστήρια, ἀναγράφω σοι ἡ Πόλις σου Θεοτόκε. Ἄλλ' ὡς
ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον, ἐκ παντοίων με κινδύνων
ἐλευθέρωσον· ἵνα κράζω σοι· Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ ΕΥΧΗ
ΕΠΙ Τῇ ΔΙΑΚΟΣΙΟΣΤῃ ΕΠΕΤΕΙΩ
ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΗΜΩΝ

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐλευθερώσας τὸ γένος
τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῆς καταδυναστείας τοῦ ἀρχεκάκου Βελιάρ, ὁ
Ἵψιστος καὶ Παντοδύναμος Κύριος, ὁ διαχωρίσας πανσόφως τὰ
ἔθνη ἀπάσης τῆς Οἰκουμένης, ὁ στήσας τὰ ὄρια τῶν ἐθνῶν κατὰ
ἀριθμὸν τῶν ἀγγέλων σου, ὁ ἀναδείξας τὸν Ἰσραὴλ περιούσιόν σου
λαὸν καὶ ἔθνος ἅγιον, ὁ ἀπαλείψας τὸ ὄνειδος τῆς δουλείας τῆς
φιλάτης Ἑλλάδος, τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, ὁ
εὐεργετήσας τῷ ἔλεει σου τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων πλουσίως καὶ
ποικίλως, ὁ στηρίξας τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτό, καὶ κατὰ τοὺς
χρόνους τῆς ἀνέσεως καὶ ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ τετρακόσια
ἔτη τῆς πικρᾶς δουλείας, τῶν υἱῶν τῆς Ἄγαρ, μὴ εἶσας
καταποθῆναι ὑπ' αὐτῶν, πρόσδεξαι τὰς εὐχαριστηρίους ταύτας
ἡμῶν ᾠδὰς καὶ δεήσεις.

Σὺ Κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς, σὺ ἐχειραγώγησας ὑμᾶς, κατὰ τὸν
πολύαλγον τῆς δουλείας καιρὸν, ὑπομείναι τὰς πολυειδεῖς θλίψεις,
τὰ ὄνειδη, τὴν μαρτυρικὴν θανήν, καὶ πλεῖστα ἄλλα κακὰ τὰ
προκληθέντα ἡμῖν, ἐκ τῶν ἀλλογενῶν ἐχθρῶν. Σὺ διὰ τῆς
Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγίων σου καὶ δὴ τῶν νεομαρτύρων, ἦγουν
Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, Γρηγορίου τοῦ Ε΄, Σεραφεῖμ Φαναρίου,
Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας καὶ πλείστων ἄλλων, ἐστερέωσας τὴν
Ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν γνησιότητα τοῦ γένους ἡμῶν. Σὺ
διετήρησας ἄσβεστον ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἡρώων τῆς πατρίδος
ἡμῶν, τὴν ἐλπίδα τῆς παλινορθώσεως τοῦ πολυφήμου καὶ ἐνδόξου
γένους ἡμῶν. Σὺ συνήργησας διὰ τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ
Πατριαρχείου, τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας τῶν πιστῶν, ἀποσταλῆναι
ἀξίους καὶ φιλογενεῖς Ἀρχιερεῖς, ἐν πάσαις ταῖς Ἑλληνικαῖς
ἐπαρχίαις τοῦ θρόνου αὐτοῦ, πρὸς διατήρησιν τῆς γλώσσης, τῆς
πίστεως καὶ τῶν θεσμῶν τοῦ ἔθνους. Σὺ καὶ ἡ Ὑπερμάχος
Στρατηγός, ἡ Πανάχραντος Μήτηρ Σου, ἐταπεινώσατε τὴν ὄφρυν
τῶν ἀλλοδόξων ἐχθρῶν τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ ἐδώρησατε ἡμῖν τὸ
ἀγαθὸν τῆς ἐλευθερίας.

Διὰ τοῦτο σήμερον ἐπὶ τῇ διακοσιοστῇ ἐπετείῳ, ἀπὸ τῆς ἐθνεγερσίας καὶ ἐλευθερίας πάντων ἡμῶν, οἱ ἐν τῷ ἱερῷ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένοι, καὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας προεστῶτες ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς φιλάτης ἡμῶν πατρίδος, ὁ κληρὸς καὶ ὁ φιλόχριστος λαός, καὶ οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἕλληνες ὁμογενεῖς, εὐχαριστοῦμέν σοι Δέσποτα Κύριε τῶν πάντων, καὶ τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ Θεοτόκῳ καὶ ταῖς στρατείαις τῶν ἁγίων, διὰ τὴν ἀρωγὴν καὶ βοήθειαν τῶν ἐπιτυχῶς ἀγωνισθέντων, ἀδελφῶν καὶ πατέρων ἡμῶν, ὧν τὰ ὀνόματα μνήσθητι Κύριε ἐν τῷ ἐπουρανίῳ σου θυσιαστηρίῳ, καὶ ἀνάπαυσον αὐτούς, ἡμᾶς δὲ ἀξίωσον μνημονεῦειν τῆς θυσίας αὐτῶν, καὶ σχεῖν αὐτούς ὡς παράδειγμα. Ἀντιβολοῦμέν σε, Κύριε, ἡμεῖς πάντες οἱ ἐπίγονοι αὐτῶν, ὡς σεμνοὶ φιλοπάτορες, μμηθῆναι τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀγάπην αὐτῶν πρὸς τὴν πατρίδα, ἔχειν τὴν πίστιν τῶν νεοάθλων ἁγίων, καὶ συνεργεῖν εἰς τὴν ἀκεραιότητα καὶ περιφρούρησιν αὐτῆς.

Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐλευθερωτὴς ἡμῶν, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σοὶ τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐγνώμονα προσκύνησιν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. **Ἀμήν.**

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ**

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Απευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψα-
ρῶν καὶ Οἰνουσσῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 -
ΧΙΟΣ.
- Ἴστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές ἀτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπὲρ τοῦ
κατηχητικοῦ καὶ φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Αἰωνοῦ Σολωμοῦ

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη

τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,

σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη

ποῦ με βία μετράει τὴ γῆ.

*

Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη

τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,

καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,

χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Έν Χίω τῇ 23ῃ Μαρτίου 2021
Μνήμη Ἑσπερίου Νίκωνος καί τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ

Πρωτ. 578
Αριθμ.
Διεκτ. 248

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Αριθ. 49.-

Π ρ ό ς
Τόν Ἱερόν Κληρόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν

Ἀγαπητοί Πατέρες,

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν, μέ αισθήματα φιλοθείας καί φιλοπατρίας, παρουσιάζει τό λογότυπό της γιά τήν ἐπέτειο τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τήν ἐναρξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1821 "γιά τοῦ Χριστοῦ τήν Πίστη τήν Ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερία". Σ' αὐτό παρουσιάζεται ἡ Ἑλληνική Σημαία μέ τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ μας, "τό σημεῖον δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν", ὅπως ἄλλωστε ἀναφέρεται καί στόν "Ὑμνον εἰς τήν Ἐλευθερίαν" τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ

“Τοῦτο ἀνίσως μελετᾶτε
ἰδοῦ ἐμπρός σας τόν Σταυρό:
Βασιλεῖς, ἐλάτε, ἐλάτε,
καί κτυπήσετε κι ἐδῶ!”

(ἡ συνέχεια στή σελίδα 18)

Δοξολογία ἐπί τῇ 200ῇ ἐπετειῷ ἀπό τῆς ἐναρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθ

(συνέχεια από τη σελίδα 15)

καθώς και με τὰ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς Θάλασσας, πού προσδιορίζουν τό Λιγαῖό μας. Στό κέντρο δεσπόζει ὁ γνωστός ἀνδριάντας τοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη στό μέσον τοῦ Δημοτικοῦ Κήπου τῆς Χίου. Ἐνας ἥρωας, πού τιμᾷ τήν Μητρόπολή μας γιά τήν πίστη του στό Χριστό, τήν ἀγάπη του στήν Ἑλλάδα, τήν οἰκογένεια πού δημιούργησε, τόν ἠρωϊσμό, τά νικηφόρα ἀνδραγαθήματά του στόν ἀγῶνα, τήν τιμιότητα καί τήν σοβαρότητά του ἀργότερα στόν πολιτικό στίβο: Τό ἀργέτιπο γιά κάθε Νεοέλληνα. Ἡ παρουσία στόν Δημοτικό Κήπο, ἀνάμεσα στίς προτιμῆς τόσων ἐπιφανῶν Χίων τῶν γραμματίων καί τῶν ἀγῶνων (Συκουτρῆς, Βερίτης, Ἀγγουλές, Περρίκος καί ἄλλοι) τόν καθιστοῦν παράγοντα ἐνόητος τῆς πολιτιστικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας. Ἡ ἐπὶ περὶ τῆς περιοχῆ τοῦ χώρου, ἡ Πλατεῖα Βουνακίου, τόπος θυσίας τῶν Νεομαρτύρων, δεκνύει τά ἱερά θεμέλια τοῦ '21.

Παράλληλα ἡ μορφή του καί ἡ ἐπιγραφή τῶν λόγων του, "τίποτ', ἀρχόντοι, δέν φελά, μονάχα τό καράβι", συνδέει τήν Χίο, (ὅπου ἐπραγματοποίησε τό κορυφαῖο ἠρωϊκό του ἐπιτεύγμα), τὰ Φαρά (τήν γενέτειρά του) καί τίς Οἰνουσες (στήν Πλατεῖα Ναυτοσύνης ὑπάρχει ὁ ἀναγραφόμενος στίχος), τά εὐλογημένα νησιά τῆς Μητροπόλεώς μας. Ἀκόμη ἡ ἀναφορά τοῦ στίχου αὐτοῦ δεκνύει τόν βαθύτατο ἰσχυρό δεσμό τῆς Χίου μέ τήν θάλασσα, τήν ναυτιλία, "τό μέγα τῆς θαλάσσης Κράτος".

Εὐχόμεθα τό σύμβολο αὐτό νά ἐμπνεύσει ὅλους μας ὥστε ἔχοντας νεκρούς ἀφθαρτους, νά πάγει ἡ ζωή μας νά εἶναι στείρα (πρβλ. Ἀριστ. Βολαωρίτη: ΚΑΝΑΡΙΗΣ).

Ἐπίσης, γιά τόν Πορτασμό τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐθνεγερσίας ἐντέλλεσθε:

α. νά κτυπήσουν πανηγυρικῶς οἱ καμπάνες ὅλων τῶν Ἱερῶν Ναῶν, τήν Τετάρτη 24 Μαρτίου 2021 ὥρα 17.00 ἀκριβῶς, τήν Πέμπτη 25 Μαρτίου 2021 ὥρα 07.00 καί τήν Πέμπτη 25 Μαρτίου 2021 ὥρα 12.00 τό μεσημέρι ἐπὶ πέντε λεπτά.

β. νά ψάλετε πρό τοῦ "Δι' ἐσχῶν..." τῆς Θ. Λειτουργίας τῆς 25ης Μαρτίου 2021 τόν Ἐθνικό μας Ὕμνο.

γ. νά σημαιοστολιστοῦν οἱ Ἱεροὶ Ναοί, οἱ Ἱερές Μονές, τὰ Παρεκκλήσια, οἱ Ἐνοριακές Αἵθουσες καί

δ. νά τελέσετε τόν Ἑσπερινό τῆς Τετάρτης καί τήν Θεία Λειτουργία τῆς Πέμπτης μέ γαλάζια ἄμφια.

Μέ πατρικές εὐχές

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

αἰκῆς παλιγγενεσίας (Ἱερός Μητροπολιτικός Ναός Χίου 25η Μαρτίου 2021).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νοιο: Ίωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ηρωστ. 601

ΑΡΙΘ.

Δημοκρ. 430

ΛΟΘΗΝΑΙΟΙ ΤΗ. 4η Μαρτίου 2021

Πρός
τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Χίου, Ψαρών καί Οίνουσσών κ. Μάρκον
ΕΙς Χίον

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Συνοδική Ἀποφάσει, ληφθεῖση ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς
Συνόδου τῆς 3ης μηνός Μαρτίου ἐ.ε., καί κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 258/
105/9.2.2021 ὑμετέρου ἐγγράφου, δι' οὗ ἐνημερώνετε Αὐτῇ περὶ τῆς ὑπ'
ἀριθ. 1479/10/15.1.2021 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς
καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀναφορικῶς πρός τὴν παραχώρησιν, ὅπου
καί ὅτε ἀπαιτηθῇ, τῶν Ἐνοριακῶν Αἰθουσῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἱερᾶς
ἡμῶν Μητροπόλεως διὰ τὴν φιλοξενίαν σχολικῶν τάξεων λόγῳ τῆς δυσχε-
ροῦς καταστάσεως ἐκ τοῦ σεισοῦ τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου 2020 καί τῆς παν-
δημικῆς κρίσεως, εἰς τό πλαίσιον κομματικοῦ προγράμματος ὑπὸ τόν τί-
τλον «Τό Κρυφὸ Σχολεῖο», ἐν ὧσι τοῦ ἑορτασοῦ τῶν διακοσίων (200) ἐ-
τῶν ἀπὸ τῆς Ἑθνικῆς Παλιγγενεσίας, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος,
ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία Αὐτῆς, λαβοῦσα γνῶσιν τῶν ἀνωτέρω, ἔγνω ἐκ-
φράσαι τῇ ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι τὰς συγκαταστήσεις προσηρῆσαι Αὐτῆς
διὰ τὴν ἀξιέπαινον ταύτην πρωτοβουλίαν.

Ἡ πολύτιμος συμβολή ἡμῶν συνιστᾷ ἀδιάψευστον τεκμήριον τοῦ
ἀμερίστου ἐνδιαφέροντος, ὡς καί τῆς πλήρους συναντιλήψεως ἡμῶν
σχετικῶς πρός τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς ἀνάγκας καί τὰς ἐν γένει
καταβαλλομένας προσπάθειας, ἀναδεικνύουσα ἡμᾶς ἐν ταύτῳ ἀξιόμητον
παράδειγμα Ποιμενάρχου καί πνευματικοῦ Πατρός.

Ἐπὶ δέ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυ-
ρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης

Ἱ. Ἀθηνῶν Ἱεραρχοῦ Β' Ἱεροθέου

Ἱερογραμματεὺς
Ἱερῶν Φιλόθεος
Ἱερῶν Φιλόθεος

ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ἰωάννου Πολέμη

Ἀπ' ἔξω μαυροφόρ' ἀπελπισιά,
πικρῆς σκλαβιάς χειροπιαστό σκοτάδι
καί μέσα στή θολόχτιστη ἐκκλησιά
(στὴν ἐκκλησιά, ποὺ παίρνει κάθε βράδυ
τὴν ὄψη τοῦ σχολείου)
τὸ φοβισμένο φῶς τοῦ καντηλιῶ
τρεμάμενο τὰ ὄνειρα τὰ ἀναδεύει
καί γύρω τὰ σκλαβόπουλα μαζεύει.

Ἐκεῖ καταδιωγμένη κατοικεῖ
τοῦ σκλάβου ἡ ἀλυσόδετη πατρίδα
βραχνά ὁ παπᾶς ὁ δάσκαλος ἐκεῖ
θεριεύει τὴν ἀποσταμένη ἐλπίδα
μὲ λόγια μαγικά
ἐκεῖ ἡ ψυχὴ πικρότερο ἀγρικᾶ
τόν πόνο τῆς σκλαβιάς, τῆς, ἐκεῖ βλέπει
τί ἔχασε, τί ἔχει, τί τῆς πρέπει.

Κι ἀπ' τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ψηλά,
ποὺ ἐβούβανε τὰ στόματα τῶν πλάνων
καί ρίχνει καί συντρίβει καί κυλᾶ
στὴν ἄβυσσο τοὺς θρόνους τῶν τυράννων
κι ἀπὸ τῆ σιγαλιά,
ποὺ δένει στό λαιμὸ πνιγμοῦ θηλειᾶ
κι ἀπ' τῶν προγόνων τ' ἀφθάρτα βιβλία,
ποὺ δείχνουν τὰ πανάρχαια μεγαλεῖα.

Ἐνας ψαλμὸς ἀκούγεται βαθὺς
σὲ μελωδίε ἐνὸς κόσμου ἄλλου
κι ἀνατριχιάζει ἀκούοντας καθεὶς
προφητικὰ τὰ λόγια τοῦ δασκάλου
μὲ μιά φωνὴ βαριά:
«Μὴ σκιάζεστε στὰ σκότη. Ἡ λευτεριά,
σὰ τῆς αὐγῆς τὸ φεγγαγόλο ἀστέρι,
τῆς νύχτας τὸ ξημέρωμα θά φέρη».

«Ἀλάβαστρα»

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Αριστοτέλους Βαλαωρίτου

Με μιάς ανοίγει ο ουρανός, τὰ σύγνεφα μεριάζουν,
οὐ κόσμοι ἐμείνανε βουβοί, παράλυτοι κοιτάζουν.
Μία φλόγα ἀστράφτει... ἀκούονται ψαλμοὶ καὶ μελωδία...

Πετάει ἐν' ἄστρο... σταματᾷ ἐμπρὸς εἰς τὴ Μαρία...

«Χαίρε τῆς λέει ἀειπάρθενε, εὐλογημένη χαίρει!

Ὁ Κύριός μου εἶναι με σέ. Χαίρε Μαρία, Χαίρει!»

Ἐπέρασαν χρόνοι πολλοί... Μία μέρα σὺν ἐκείνῃ
ἀστράφτει πάλι ὁ οὐρανός... Στὴν ἔρμη τῆς τὴν κλίνη
λησμονημένη, ὀλόρφανη, χλωμὴ κι ἀπελπισμένη,
μία κόρη πάντα τήκεται, στενάζει ἀλυσωμένη.

Τὰ σιδερά εἶναι ἀτάραγα, σκοτάδι ὀλόγυρά της.
Ἡ καταφρόνια, ἡ δυστυχία σέπουν τὰ κόκαλά της.

Τρέμει με μιάς ἡ φυλακὴ καὶ διάπλατῃ ἡ θυρίδα
φέγγει κι ἀφήνει καὶ περνᾷ ἐν' ἄστρο, μίαν ἀχτίδα.

Ὁ Ἄγγελος ἐστάθηκε, διπλώνει τὰ φτερά του...

«Ἐύπνα, ταραζοῦ, μὴ φοβοῦ, χαίρει, Παρθένε, χαίρει.

Ὁ Κύριός μου εἶναι με σέ, Ἑλλάς ἀνάστα, χαίρει».

Οἱ τοῖχοι εὐθύς σωριάζονται. Ἡ μαύρ' ἡ πεθαμένη
νοιώθει τὰ πόδια φτερωτά. Στὴ μέση τῆς δεμένη
χτυπάει ἡ σπάθα φοβερὴ. Τὸ κάθε πάτημά της
ανοίγει μνήμ' ἀχόρταγο. Ρωτᾷ γιὰ τὰ παιδιὰ της...
Κανείς δὲν ἀποκρένεται... Βγαίνει, πετᾷ στὰ ὄρη...
Λιώνουν τὰ χιόνια ὄθε διαβεῖ, ὄθε περάσει ἡ Κόρη.

«Ἐυπνᾶτε ἐσεῖς ποῦ κοιτήσατε, Ἐυπνᾶτε ὄσοι κοιμᾶσατε,
τὸ θάνατο ὄσοι ἐγεύτητε, τώρα ζωὴ χορτάσατε».

Οἱ χρόνοι φεύγουνε, πετοῦν καὶ πάντα ἐκείνη ἡ μέρα
εἶναι γραμμένο ἐκεῖ ψηλά νὰ λάμπει στὸν αἰθέρα
μ' ὄλα τὰ κάλλη τ' οὐρανοῦ. Στολίζεται ὄλη ἡ φύση
μὲ χίλια μύρια λούλουδα γιὰ νὰ τὴ χαιρετήσῃ.
Γιορτάσατε τὴν, γιορτάσατε τὴν. Καθεὶς ὄς μεταλάβῃ
ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Καὶ σεις καὶ σεις οἱ σκλάβοι,
ὄσοι τὴ δάφνη στὴ καρδιά νὰ φέρετε φοβάσατε,
ἀφορεσμένοι νάσατε.

ΛΟΓΟΙ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

ΔΙΑ ΤΟΝ ΓΡΗΓΗΡΙΟ ΤΟΝ Ε'

*

«Ἡ ἀνεξαρτησία ἐγράφη τὸ 1821. Καὶ θέλετε
νὰ σᾶς εἶπω ποίαν ἡμέραν; ἐγράφη κατὰ τὴν
ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ μέγας Ποιμενάρχης τῶν
Ὁρθοδόξων λαῶν ἐξερχόμενος ἀπὸ τὰ ἅγια τῶν
ἀγίων ἐκρεμάσθη ἀγιάζων καὶ ἀγιαζόμενος καὶ
τρώγων ἀκόμη τὸν ἅγιον ἄρτον καὶ πίνων ἀκόμη
τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐγράφη
τὸ δόγμα τῆς ἀνεξαρτησίας. Καὶ θέλετε νὰ σᾶς
εἶπω ποῦ ἐγράφη; ἐν ταῖς καρδίαις σας. Καὶ διὰ
ποιᾶς ὕλης ἐγράφη; Διὰ τοῦ αἵματος τοῦ
Γρηγορίου. Τοιαύτη γραφὴ, κύριοι, ἀδύνατον ποτέ
νὰ ἐξαλειφθῇ» (3 Αὐγούστου 1864).

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΟΝ ΧΩΡΙΩΝ ΟΜΙΛΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑ ΤΟ 1821

*
Ο παππᾶς καὶ ὁ δάσκαλος ὑπῆρξαν πάντοτε οἱ δύο ἀχώριστοι συνεργάται τῆς εὐγενεστάτης συνωμοσίας ἢ ὅποια λέγεται ἐθνικὴ ἀνάστασις. Ἡ πυρῆτις ἐφλόγιζε τὸ ντουφέκι τοῦ ἀγωνιστοῦ ἄλλ' οἱ δύο αὐτοὶ ἐφλόγιζον τὴν ψυχὴν του.
(Κωνῖνος Ζεγγελέης, 1927).

*
Τὰ σήμαντρα τοῦ Μεγάλου Μοναστηριοῦ καὶ τὰ δάκρυα τῆς Ὑπερμάχου εἶναι ὑπὲρ πάντα συνθήματα πρὸς γένεσιν τῆς λυρικῆς ἐκείνης διαθέσεως, ἢ ὅποια, εἴτε ἀπὸ τὰ ἄτομα εἴτε ἀπὸ τὰς μάζας πηγάζει, εἶναι ἀπαραίτητος διὰ νὰ γεμίξῃ τὴν ἀτμόσφαιραν τῶν λαῶν μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν, πού εἶναι τὸ τηλαυγὲς μέτωπον τῆς ἐνεργείας.
(Κωστής Παλαμᾶς, 1930).

*
Οὕτω δ' ἡ παιδεία συνεδέθη μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις σπουδαιότατον μέλημα κατέστησεν αὐτῆς τὴν πνευματικὴν τοῦ λαοῦ ἀνάπτυξιν. Οἱ νάρθηκες τῶν Ναῶν καὶ οἱ οἴκοι τῶν λογιωτέρων Κληρικῶν μετεβλήθησαν εἰς Σχολάς.
(Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, 1935).

*
Διὰ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας προελήφθη ἡ ἀφομοίωσις τῶν δουλωθέντων Ἑλλήνων πρὸς τοὺς κατακτητὰς, δι' αὐτῆς διεσώθησαν ἡ θρησκεία καὶ αἱ παραδόσεις αὐτῶν, ἡ γλῶσσα καὶ ἡ ἐθνικὴ συνείδησις. Ἡ δὲ διάσωσις αὕτη ἀποτελεῖ ἐν τῶν θαυμασιωτέρων γεγονότων τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, οὐτινος κύριος παράγων ὑπῆρξεν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ὑπ' αὐτῆς ὑποστηριχθεῖσα παιδεία.
(Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, 1935).

*
Ἐν πρώτοις ἡ Ἐκκλησία διεδραμάτισε σπουδαιότατον μέρος κατὰ τὸν μακραίωνα ἀγῶνα τῆς καλιγενεσίας, ἐνθεν μὲν ὡς ποιμαίνουσα καὶ διδάσκουσα, ἐνθεν δ' ὡς ἐνεργῶς μετέχουσα καὶ ἐν πολλοῖς ἡγουμένη τῶν ἐθνικῶν ἐξεγέρσεων.
(Δημήτριος Μπαλάνος, 1939).

*
Καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ καί, πολὺ συχνά, ὁ ἱερωμένος καὶ ὁ διδάσκαλος, ὁ ἐθνικός παιδαγωγός, εἶναι ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ὅπως ἀργότερα, ὅταν ἔλθῃ ἡ μεγάλη ἡμέρα τῶν θαυμάτων, ὁ ἴδιος θά γίνη μάρτυς καὶ ἥρωες τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, εἰς φάλαγγα ὀλόκληρον αἱματωμένων ράσων, πού ἐκάησαν ὅλα εἰς τὴν πελωριάν πυρκαϊάν τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως.
(Σπύρος Μελάς, 1952).

Ἡ πίστις αὕτη ἦτο ἐκείνη, ἥτις ἔδιδεν εἰς τὸ νέον τοῦτο Ἑλληνικόν Χριστιανικόν Κράτος τὴν ἀληθῶς καταπλήσσοσαν δύναμιν, ὅπως ὄχι μόνον συντάξῃ καὶ διοργανώσῃ πολιτικῶς πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ χωρῆ, ὀπλισμένον διὰ τοῦ ὄπλου τοῦ Σταυροῦ εἰς τὰς κατὰ βαρβάρων νίκας, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, δι' ἧς «ἐγείρονται τρόπαια καὶ ἔχθροί κατακίπτουσι» καὶ ἀνθέξῃ γενναίως ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας εἰς τὰ ἀλλεπάλληλα καὶ φοβερά πλήγματα τῶν παντοίων βαρβάρων ἐπιδρομῶν. θραυόμενα ὡς πρὸ ἀρραγοῦς βράχου πρὸ τῶν τειχῶν τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων.
(Παναγιώτης Πουλίτσας, 1957).

*
Ἡ Ψυχὴ τοῦ Γένους, μὲ τὴ μυστηριώδη τῆς ἐπεξεργασία στό ἄδυτο τῶν ἀδύτων τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, ἴδρυν τὰ Διδασκῆρια τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῆς Πάτμου, τῶν Ἰωαννίνων, τῆς Μοσχοπόλεως, τῆς Σμύρνης, τῶν Κυδωνιῶν, τοῦ Μεσολογγίου, τῆς Δημητσάνας, τῆς Λομποτινῆς, τῶν Βραγγιανῶν καὶ τόσα ἄλλα. Ἴδρυν προπάντων τὸ ὑποβλητικὸ ἐκεῖνο καὶ συγκινητικὸ «Κρυφὸ Σχολεῖο» πού δὲν ὑπάρχει ἄλλο παρόμοιό του στὴν πνευματικὴ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης!
(Γεώργιος Ἀθανασιάδης-Νόβας, 1958).

*
Στοὺς κόλπους τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας του εἶχεν ἐμπιστευθῆ ὅλα τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς τὸς πόθους, τὰ ὄνειρα, τίς κρυφές τῆς δυνάμεις καὶ τὰ ἄλλα ὅπλα τῆς ἩΨυχῆ τοῦ Γένους.
(Γεώργιος Ἀθανασιάδης-Νόβας, 1958).

*
Θά ἴδοιμε ἀκόμη πόσον ἐπιβλητικὰ παραστέκονται στὴν πιὸ σεβᾶσθαι χορεία ὡσάν νὰ ἐκφέρουν ἰδιοχείρως τὰ τιμιώτερα Ἅγια τῶν Ἁγίων τῆς ἐνδοξότερης Μυσταγωγίας, ὁ Γρηγόριος Ε', ὁ Σαλῶνων Ἡσαΐας, ὁ Ραγῶν Ἰωσήφ, ὁ Κύπρου Κυπριανός, ὁ Γρεβενῶν Αἰμιλιανός, ὁ Χρυσόστομος Σμύρνης, ἱεράρχες ὅλοι τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς Ἐλευθερίας ἐθνομάρτυρες.
(Γεώργιος Ἀθανασιάδης-Νόβας, 1958).

*
Ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἐστάθηκε ἀντικληρικὴ, τὴν σημαίαν τοῦ Εἰκοσιένα κρατεῖ ἓνας δεσπότης. Καὶ τὸ ράσο του εἶναι σύμβολο διπλό: Θρησκεία καὶ παιδεία - Χριστιανισμός καὶ ἑλληνισμός.
(Σπύρος Μελάς, 1959).

*
Ὁ Κανάρης ἀπάντησε, ὅτι «εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸ πού ἐπέτρεψε σ' ἓνα μικρὸ ναυτικὸ ἐνός ἑλληνικοῦ νησιοῦ ἀπὸ τὰ πιὸ μικρὰ νὰ κάμῃ γιὰ τὴν πατρίδα του κάτι πού ἔκαμε τὸν ἀπελευθερωτικὸ τῆς ἀγῶνα συμπαθῆ σὲ χῶρες τόσο μακρινές»!
(Παναγιώτης Κανελλόπουλος, 1963).

1821 - 2021

200 Χρόνια

Χριστός και Έλλάς

(B')

«Εύλογημένη ή Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διότι μās έχάρισε τό σωτήριον έτος 2021, κατά τό όποϊόν έορτάζομεν τήν διακοσιοστήν έπέτειον από τής ενάρξεως του Ιεροϋ αγώνος τής έθνικής παλιγγενεσίας (1821), ό όποϊός ένένετο «γιά του Χριστου τήν Πίστιν τήν Άγιαν και τής Πατρίδος τήν έλευθεριαν».

Είς τό πλαίσιον του έορτασμοϋ αύτου και κατά τόν μήνα Μάρτιον 2021 ή Ιερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών έπραγματοποίησεν τās έξής εκδηλώσεις:

α). Τήν Τετάρτην 10^η Μαρτίου, είς τήν τηλεοπτικήν εκπομπήν «Μέ άφορμή τό '21» τής «TV ΑΛΗΘΕΙΑ», παρεχωρήθη συνέντευξις του Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκου, μέ θέμα: «Η διατήρησις τής έθνικής συνειδήσεως κατά τήν Τουρκοκρατίαν» μέ Ιδιαίτεράν άναφοράν είς τήν συμβολήν τών μικρών συμπαγών κοινοτήτων του Έθνους και Ιδιαίτερώς του Κλήρου.

β). Τό Σάββατον 20^η Μαρτίου είς τήν τηλεοπτικήν εκπομπήν «ΚΑΤΕΥΘΥΝΘΗΤΩ» τής «TV ΑΛΗΘΕΙΑ» παρεχωρήθη έτέρα συνέντευξις του Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκου άφιερωμένη είς τήν Έλληνικήν Έπανάστασιν και τόν Κωνσταντίνον Κανάρη.

γ). Διά τής ύπ' άρ. 49/578/248/23.3.2021 Έγκυκλιου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκου, ή Ιερά Μητρόπολις, έπαρουσίασεν τό λογότυπον αύτης διά τήν Έπέτειον τών 200 έτών από τής ενάρξεως τής Έλληνικής Έπανάστασεως του 1821.

δ). Τήν 22^η Μαρτίου 2021 ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκος, συνοδευόμενος ύπό του Αιδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Δημητρίου Γεομέλου, Γενικού Αρχιερατικού Έπιτρόπου τής Ι. Μητροπόλεως, και του Ιερολογιωτάτου Αρχidiaκόνου κ. Αποστόλου Λάρδα, παρέστη είς τήν έπαρσιν τής έπετειακής σημαίας του Δήμου Χίου είς τήν πλατείαν Βουνακίου, έτέλεσεν, άκολούθως, «Τρισάγιον» πρό του Ανδριάντος του Κωνσταντίνου Κανάρη και, έν συνεχεία, έξεναγήθη είς τήν εκθεσιν μορφών τών ήρώων του 1821 περιμετρικώς του Δήμου Χίου.

ε). Τήν 24^η Μαρτίου 2021 (έσπέρας) κατά τόν Μ. Έσπερινόν τής έορτής του Εύαγγελισμοϋ τής Θεοτόκου άνεγνώσθη είς τούς Ιερούς Ναούς ή ύπ' άρ. 3039/1087/507/9-3-2021 Έγκύκλιος τής Ιερδς Συνόδου τής Εκκλησίας τής Ελλάδος μέ θέμα: *Μήνυμα επί τής Έορτής του Εύαγγελισμοϋ τής Θεοτόκου και*

τής συμπληρώσει διακοσίων έτών από τής Έλληνικής Έπανάστασεως τής 25ης Μαρτίου 1821 ' '.

στ). Τήν 25^η Μαρτίου 2021 άνεγνώσθη είς τούς Ιερούς Ναούς ή ύπ' άρ. 47/527/225/17-3-2021 Έγκύκλιος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκου μέ θέμα: «1821: Οι Μεγάλες και Βασιλικές Ύφρες του Έθνους», ή όποία μετεδόθη και διαδικτυακώς από τόν Ιστότοπον τής Ιερδς Μητροπόλεως και τά τοπικά Μ.Μ.Ε..

ζ). Μετ' αίσθημάτων εύγνωμοσύνης πρός τόν Θεό και έθνικής ύπερηφανείας έώρτασεν ή άκριτική και μαρτυρική Ιερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών τήν 200^η έπέτειον του Ιεροϋ αγώνος τής έθνικής παλιγγενεσίας, Τήν μεσημβριαν τής Τετάρτης 24 Μαρτίου 2021 ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Μάρκος άπηύθυνεν έόρτιον ιστορικών μήνυμα μέ θέμα «1821: Οι Μεγάλες και Βασιλικές Ύφρες του Έθνους».

Κατόπιν έντολης του Σεβασμιωτάτου άπαντες οι Ιεροί Ένοριακοί Ναοί, τά Μοναστήρια, τά Ιερά Προσκυνηματα και τά εκκλήσια είχον σημασιοτολισθή και φωταγωγηθή, είχον άναρτήσει έορταστικά άφίσας μέ τό έπετειακόν λογότυπον τής Ιερδς Μητροπόλεως και μετά πανηγυρικών κωδοнокρουσιών κατά τόν Έσπερινόν και τήν Θείαν Λειτουργίαν. Σημασιοτολισμένοι και φωταγωγημένοι ήσαν κυρίως ό Ιερός Μητροπολιτικός Ναός, τά Γραφεία τής Ιερδς Μητροπόλεως μέ τήν πρόσοψιν καλυμμένη από μίαν μεγάλην Έλληνικήν Σημαίαν, ως και ή Βιβλιοθήκη ΑΓ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ.

Ο Σεβασμιώτατος έχοροστάτησεν κατά τόν Μέγαν Έσπερινόν είς τόν Ιερόν Ναόν Παναγίας Εύαγγελιστριάς πόλεως Χίου.

Τήν κυριώνυμον ήμέραν 25 Μαρτίου οι Ιερείς φέροντες άμφια χρώματος κυανού μετά τήν Θείαν Λειτουργίαν έτέλεσαν τήν όρισθείσαν από τήν Ιεράν Σύνοδον Δοξολογίαν και τήν 12^η μεσημβρινήν εκρούοντο επί 5 λεπτά πανηγυρικώς οι κώδωνες άπάντων τών Ιερών Ναών και Μοναστηρίων τής Χίου.

Ο Σεβασμιώτατος έχοροστάτησεν κατά τήν Ακολουθίαν του Όρθρου και έτέλεσεν τήν Θείαν Λειτουργίαν είς τόν πανηγυρίζοντα Ιερόν Ναόν Παναγίας Εύαγγελιστριάς πόλεως Χίου. Έν συνεχεία μετέβη είς τόν Ιερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Χίου από τά μεγάφωνα του όποϊου, μετεδίδοντο έορταστικά έθνικά άσματα από τόν Θούριον του Ρήγα Φερραίου, τήν Ωδήν *Είς τόν Ιερόν Λόχον* του Α. Κάλβου, τό *Ξύπνα Ραγιά* τόν *Τσάμικον*, ως και άσματα διά τήν προσφοράν τής Μάνης τόν άγώνα. Με άναμμένας τās κανδήλας και κηρία και δαφνοστεφανωμένοι ήσαν αι έντός του Ι. Μητροπολιτικού Ναοϋ λάρνακες τών όστέων του Έθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, ως και τών θυμάτων τής μεγάλης σφαγής, ένώ κάτωθεν του Ιεροϋ άμβωνος έξετέθη είς προσκύνησιν τό έπιτραχήλιον του Ιερομάρτυρος Γρηγορίου του Ε'.

Είς τās 11.00 άκριβώς έτελέσθη ή πανηγυρική Δοξολογία τής έπετειου τών 200 έτών από τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκον μέ τήν συμμετοχήν τών Αιδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρων π. Δημητρίου Γεομέλου, Γενικού Αρχιερατικού Έπιτρόπου τής Ιερδς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών, π. Δημητρίου Φώτη, Γραμματέως

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, π. Προκοπίου Κόμβου, Στρατιωτικοῦ Ἱερῶς τῆς 96 ΑΔΤΕ, π. Ἰωάννου Μουσαῖ, Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χίου καί Εἰσηγητοῦ παρὰ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Χίου καί τοῦ Ἱερολογιωτάτου Ἀρχidiaκόνου π. Ἀποστόλου Λάρδα. Ἐψαλόν ὁ κ. Δημήτριος Δημητρακόπουλος, Πρωτοψάλτης τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ καί ὁ κ. Ἀντώνιος Κυδώνης, Λαμπαδόφιος τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ἐνῶ Τελετάρχης ἦτο ὁ Καθηγητὴς Φυσικῆς Ἀγωγῆς κ. Ἰωάννης Πετρῆς. Παρέστησαν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν, δικαστικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, παιδιὰ μὲ ἐθνικὰς ἐνδυμασίας καὶ σημαίας. Τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησε ἡ κ. Μαριάννα Πελαντῆ, Διευθύντρια τοῦ Β' Δημοτικοῦ Σχολείου Βροντάδου.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐτίμησεν μὲ τὴν ἀνωτάτην τιμὴν τῆς Χιακῆς Ἐκκλησίας, τὸν Σταυρὸ τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου, τὸν Διοικητὴν τῆς 96 ΑΔΤΕ Ταξίαρχον Κωνσταντῖνον Κολοκοτρώνην, εἰς τὸ πλαίσιον τῆς πανηγυρικῆς Δοξολογίας διὰ τὰ 200 ἔτη ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν, ἡ ὁποία ἐτελέσθη τὴν πρωΐαν τῆς Πέμπτης εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Ἁγίων Βικτῶρων. Κατὰ τὴν προσφώνησίν του ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Μᾶρκος μετὰ ἄλλων ἀνέφερεν *«Εἶναι μετρημένα τὰ χῶματά μας, τὰ βράχιά μας, οἱ πέτρες μας, οἱ σταγόνες μὲ τὸ νερὰ σπῆ θάλασσά μας καὶ τὰ φύκια στὸν βυθὸ τῆς. Ὅταν μὲ τὸ καλὸ παραδώσεις στὸν διάδοχό σου, προσεύχομαι καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι, δὲν θὰ λείπει οὔτε ἓνα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ»*, ἀναφωνῶντας τὸ «Ἄξιος».

Εἰς τὸ τέλος ὁ Χῖος Ἱεράρχης ἐκάλεσεν ἅπαντας νὰ ψάλλουν τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον καὶ προσέφερεν εἰς πάντας τὸν λογότυπον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως διὰ τὰ 200 ἔτη ἀπὸ τὸ 1821. Ἐπίσης, τοὺς προσέφερεν καὶ τὸ βιβλίον του *«Θυσία - Δόξα - Ἐλευθερία»*, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν σφαγὴν τῆς Χίου (1822).

Μετὰ τὴν Δοξολογίαν ὁ Σεβασμιώτατος μετέβη εἰς τὸ Ἱεῶν καὶ ἐτέλεσεν *«Τρισάγιον»* ὑπὲρ μακαρίας μνήμης καὶ αἰωνίου ἀναπαύσεως πάντων τῶν *«ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡρωϊκῶς ἀγωνισαμένων καὶ ἐνδόξως πεσόντων»*.

Καθ' ἀπάσας τὰς ἡμέρας τὸ διαδίκτυον καὶ τὸ Ραδιόφωνον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν «ΣΗΜΑΝΤΡΟ» ἦσαν πλήρη μὲ ἀποκλειστικὰ ἱστορικὰ ἐπετειὰκὰ θέματα.

Εὐλογημένοι, ἱστορικὰ σπιγμὰ μνήμης ἐνὸς ἐνδόξου παρελθόντος, ἐμπνεύσεως ἐνὸς Χριστιανικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ παρόντος καὶ μέλλοντος.

η). Καθ' ἐκάστην ἐβδομάδα εἰς τὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου www.imchiou.gr ἀνορτῶνται τὰ μαθήματα καὶ τῶν τριῶν (ἀρ. 3) βαθμίδων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων (κατωτέρου, μέσου καὶ ἀνωτέρου) μὲ θέματα ἀφιερωμένα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Παλιγγενεσίαν τοῦ 1821, ὡς καὶ θεατρικὰ δρῶματα σχετικῶς μὲ γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως.

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ρίζες καὶ προοπτικὲς

Τοῦ Ἐξοχωτάτου κ. Προκοπίου Παυλοπούλου

πρ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας

(Β')

II. Ἡ «βαριά κληρονομιά» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας: Ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς καὶ ἡ καθοριστικὴ συμβολὴ του στὴν διαμόρφωση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ.

Ἡ μακραίωνη πορεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους πάνω στὸ «ὄχημα» τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, ἡ ὁποία σύμφωνα μὲ ὅσα προεκτέθηκαν, γέννησε ἰδίως κατὰ τὴν Κλασικὴ Ἑλληνικὴ Ἀρχαιότητα, τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, γνωρίζει καὶ σήμερα τὴν καταζίωσή της μὲς ἀπὸ τὴν ἀδιαμφισβήτητη ἱστορικὴ ἀλήθεια ὅτι ὁ Πολιτισμὸς αὐτὸς ἦταν, εἶναι καὶ θὰ παραμείνει καὶ ἡ βάση τοῦ κοινοῦ μας Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ. Κατὰ συνέπεια, ἂν ὁ Εὐρωπαϊκὸς Πολιτισμὸς ἀπωλέσει τίς ὡς ἄνω Ἑλληνικὲς του «ρίζες», θὰ χάσει τὴν ἴδια του τὴν «ταυτότητα».

A. Στὶς «ρίζες» τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ.

Ουδεὶς μπορεῖ ν' ἀμφισβητήσει -ἀκόμη καὶ μὲς ἀπὸ τὰ θεσμικὰ δεδομένα τῆς Ἐννομῆς Τάξης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης- ὅτι τὸ «ἀέτωμα» τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ φέρει τὴν «σφραγίδα» τοῦ τριπτύχου τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, τῶν θεσμῶν καὶ τῆς ἔννομης τάξης τῆς Ἀρχαίας Ρώμης καὶ τῆς Χριστιανικῆς Διδασκαλίας.

1. Οἱ τρεῖς «κίονες» τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ.

Δηλαδὴ τῶν «κίωνων», πάνω στοὺς ὁποίους στηρίζεται καὶ σήμερα τὸ οἰκοδόμημα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης, κατὰ τὴν προφητικὴ «ὁμολογία» τοῦ Paul Valery -ἰδίως στὸ ἐμβληματικὸ δοκίμιό του «Ποῦς εἶναι Εὐρωπαῖος» (1924)- ἀλλὰ καὶ τὴν ἄκρως ἀνθρωπιστικὴ ὀξυδέρκεια τῶν Ἰδρυτῶν της.

α) Μὲς ἀπὸ αὐτὲς τίς πολιτισμικὲς του καταβολές, τὸ Εὐρωπαϊκὸ Ἰδεώδες ὑπηρετεῖ τίς ἀρχὲς καὶ τίς ἀξίες τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, τῆς Ἀλληλεγγύης, τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς Δικαιοσύνης, μ' ἔμφαση στὸν ἀξονα τῆς Κοινωνικῆς Δικαιοσύνης. Εἶναι δὲ ἰδίως αὐτὲς οἱ ἀρχὲς καὶ ἀξίες, οἱ ὁποῖες δίνουν στὴν Εὐρωπαϊκὴ μας Οἰκογένεια, τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, τὰ ἐφόδια γιὰ νὰ δια-

δραματίζει τόν πλανητικό ρόλο πού τής αναλογεί και πού τής αρμόζει, μέσα στους ταραγμένους καιρούς μας, όπου κρίνεται τὸ μέλλον τοῦ Ἀνθρώπου και τῆς Ἀνθρωπότητος ἐν γένει.

β) Ἡ Ἑλένη Γλύκατζη Ἀρβελέρ, στὸ βιβλίον της μὲ τίτλον «Γιατί τὸ Βυζάντιον», παραπέμποντας στὸν Paul Valery, γράφει ὅτι: «Εὐρώπη εἶναι ἐκεῖ ὅπου τὸ ὄνομα τοῦ Ἀριστοτέλη και τοῦ Πλάτωνα, τοῦ Κικέρωνα και τοῦ Ὀράτιου, τοῦ Παύλου και τοῦ Μωυσῆ, ἔχουν βάρος και σημασία. Αὐτὰ γράφει ὄχι κάποιος Ἕλληνας ἢ ἑλληνοκεντρικός μελετητής, ἀλλὰ ὁ Paul Valery προκειμένου νὰ δώσει τὸν λειτουργικό και πολιτιστικό ὀρισμὸ τῆς Εὐρώπης. Ἡ Εὐρώπη πολιτιστικά, κατὰ τὸν Valery, στηρίζεται και τρέφεται ἀπὸ τὸ ἀρχαιοελληνικό ὀρθολογιστικό ἐπίτευγμα, ἀπὸ τὴ ρωμαϊκή ὀργανωτική και νομοθετική διευθέτηση και ἀπὸ τὴν Ἰουδαιοχριστιανική πνευματικότητα».

2. Ἀθήνα, Ρώμη, Βυζάντιον.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ γίνεται φανερό, ὅτι οἱ ρίζες τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ και τοῦ ἐν γένει Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ φυτρώνουν πάντα στὸ ἀπαράμιλλο, ἀπὸ πλευρᾶς ἐμπνευσης και δημιουργίας, ἔδαφος τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

α) Ὅμως, πρέπει ν' ἀναλογιζόμεστε και τὸ ὅτι δίχως τὴν σημαντική συμβολή τῆς Ἀρχαίας Ρώμης, τῆς κρατικῆς της δομῆς και τῶν πολιτισμικῶν της προεκτάσεων, ὁ Ἀρχαῖος Ἑλληνικός Πολιτισμὸς και τὸ Ἀρχαῖο Ἑλληνικό Πνεῦμα δὲν θὰ εἶχαν βρεῖ τὸ μέσο, πάνω στὸ ὁποῖο «ταξίδευσαν» γιὰ πέντε, τουλάχιστον, αἰῶνες. Ἐδῶ ὅμως πρέπει νὰ γίνει ἡ ἐξήγηση, ἱστορικῶς και πολιτισμικῶς τεκμηριωμένη μὲ ἀμάχητα τεκμήρια, ἐπισημάνση: Τὰ σημάδια τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ παραμένουν ἀνεξίτηλα πάνω στὴν ὄλη μετέπειτα πολιτισμική συνεισφορά τῆς Ἀρχαίας Ρώμης. Δὲν χρειάζεται ἄλλη μαρτυρία ἀπὸ ἐκείνη τοῦ μεγάλου Λατίνου Ποιητῆ Ὀράτιου, στίς «Ἐπιστολές» του: «Graecia capta ferum victorem cepit et arte sintulit in agrestis latio» («Ἡ κατακτημένη Ἑλλάδα κατέκτησε τὸν ἄξεστο κατακτητὴ και εἰσήγαγε τίς τέχνες στὸ ἀγροῖκο-ἀγροτικό- Λάτιον»).

β) Κι ἀκόμη περισσότερο, ὄλο αὐτὸ τό, μοναδικὸ στὴν ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητος, πολιτισμικό ἀμάλγαμα θὰ εἶχε σβῆσει και θ' ἀποτελοῦσε ἕνα -ἔστω και τεράστιας ἀξίας- «ἀπολίθωμα» πάνω στὸ οἰκοδόμημα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, χωρὶς τὴν τελική σφραγίδα πού τοῦ ἐναπέθεσε τὸ Βυζάντιον και ὁ δικὸς του Πολιτισμὸς, «προικισμένος» ἰδανικά μὲ τὴν κληρονομιά τῆς Γλώσσας και τοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅπως ἐκτίθεται ἀναλυτικότερα στὴν συνέχεια. *(ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο)*

Πανηγυρικός 25ης Μαρτίου 2021

*ὑπὸ τῆς κ. Μαρϊάννας Πελαντῆ,
Διευθυντῆς Β' Δημοτικοῦ Σχολείου Βροντάδου*

Τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα τῆς παλινὀρθωσης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους και τῆς Σωτηρίας του κεφαλαιοῦται, ὅταν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, γίνεται υἱὸς τῆς Παρθένου. Ἡ συνειδητὴ ἐπιλογή ἀπὸ τὸ Ἱερατεῖο τῆς Πελοποννήσου νὰ κηρυχθεῖ ἡ Ἐπανάσταση στὴν Ἑλλάδα τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἦταν πράξη πού συνδέσε ἀρρηκτα τὴν Ὀρθοδοξία μὲ τὴν Ἐλευθερία τοῦ Γένους. Ὁ ραγιάς Ἕλληνας ἀποφασίζει, μὲ τὴ Χάρη τῆς Παναγίας, νὰ γίνει ξανά ὁ Ρωμῖὸς πού ἀποτινάσσει τὸν ζυγὸ, συνδέει τὴν ἰδεολογική βάση τῆς Ἐλευθερίας του, τόσο μὲ τὴν Ἀρχαιότητα ὅσο και μὲ τὴν Βασιλεύουσα και γίνεται ὁ ἴδιος πρωτεργάτης τῆς ἀποδόμησης μίας σαθρῆς και ἀπάνθρωπης αὐτοκρατορίας.

Γιορτάζοντας τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τὸ νέο ξεκίνημα τῆς ἔθνικῆς μας ζωῆς, μετὰ ἀπὸ μακροχρόνια σκλαβιά, προσεγγίζουμε μὲ δέος τὰ γεγονότα ἐκεῖνα πού ἔθεσαν τὴν πατρίδα μας, τὴν Χίο, στὸ ἐπίκεντρο τοῦ τότε διεθνούς ἐνδιαφέροντος και πρὶν ἀπ' αὐτὸ στὸ στόχαστρο τῶν ἐπαναστατημένων Ἑλλήνων. Ἐνα σύμπλεγμα συνθηκῶν καθόρισε ἀναγκαστικά τὴν ἱστορική μας πορεία μέσα στὴν Ἐπανάσταση, πού ἐκάθαρα ἦταν ἔθνικὴ γιὰ τὸν Χριστὸ και τὴν Ἑλλάδα. Κανένα ἄλλο γεγονός τοῦ Ἀγῶνα δὲν τράνταξε τόσο τὴν κοινὴ γνώμη, ὅσο οἱ Σφαγές τοῦ 1822 πού συγκλόνισαν και ἀφύπνισαν τὴν Δύση.

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 σχεδιάστηκε προσεκτικά, ὅμως ὑλοποιήθηκε μέσα σὲ μὴ ἐξαιρετικά ταραγμένα, πανευρωπαϊκά, περίοδο, μὲ τὸν Ναπολέοντα νὰ ἔχει ἠττηθεῖ ὀριστικά πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια και τὴν Ἱερὰ Συμμαχία νὰ προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλει σὲ ὀλόκληρη τὴν Εὐρώπη τὸ status quo, πού πολὺ σύντομα θὰ καταρρεῦσει ἰδεολογικά κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν γεγονότων.

Ἦδη ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνα ἄρχισε νὰ προβάλλεται ὡς πολιτικὴ ἰδεολογία ἡ ἰδέα τοῦ ἔθνους και συναπακόλουθα ἀνοίγει ἡ προοπτικὴ τῆς δημιουργίας τῶν ἔθνικῶν κρατῶν, μὲ τὴν Γηραιὰ Ἀλβιόνα και τὴν Γαλλία νὰ ὑποδουλιζοῦν τὸ συγκεκριμένο ἰδεολόγημα στὰ Βαλκάνια. Γιὰ τοὺς Ἕλληνες ὅμως ἡ ἀφύπνιση τῆς ἔθνικῆς συνειδησης, μετὰ τὴν πτώση τῆς Πόλης, ἀναζωπυρώνονταν συνεχῶς και ἡ φλόγα δὲν ἔσβησε ποτέ, παρὰ τὴν σκληρότατη σκλαβιά και καταπίεση. Πάνω ἀπὸ διακόσια ἐπαναστατικά κινήματα ἀπέτυχαν ἢ καταπνίγηκαν στὸ αἷμα, μέσα στοὺς περίπου τέσσερις αἰῶνες φρικτοῦ σκότους.

Ἡ φλόγα ὅμως πού λύτρωσε τὸ Γένος ξεκίνησε ἀπὸ τὴν ἑλληνικότερη Ὀδησοῦ μὲ τὴν ἰσχυρὴ Χιακὴ Παροικία και συνεχίστηκε στὴ Μολδοβλαχία δίνοντας στὴν Ἑλλάδα τὴ δυνατότητα νὰ προετοιμαστεῖ. Ἡ

Φιλική Έταιρία και ή θυσία τών Ἑλλήνων στό Δραγατσάνι ἦταν τό ἀπαραίτητο προοίμιο.

Ἡ Χίος ἐκείνη τήν ἐποχή ζεῖ μία θλιβερή περίοδο κλυδωνισμῶν και ἀμφισβήτησης. Οἱ Ἑλληνες ἐπαναστάτες ὑποκινούμενοι ἀπό τόν Νεόφυτο Βάμβα, πρώην Σχολάρχη τῆς Σχολῆς τῆς Χίου, ἐπιθυμοῦν τό νησι ἐπαναστατημένο και ἐποφθαλμιοῦν φυσικά τόν πλοῦτο και τήν εὐημερία του. Ὁ ναύαρχος Τομπάζης ἔρχεται και ἀράζει ἀνοικτά τῆς Δασκαλόπετρας, ὁμως οἱ Χιώτες Δημογέροντες σοφά ἀντιδροῦν και τόν ἀποπέμπουν, ἀφοῦ δώσουν ἓνα τεράστιο ποσό πρὸς ἐνίσχυση τοῦ Ἀγῶνα.

Τὰ γεγονότα μέσα σέ λίγους μήνες θά πάρουν ἄσχημη τροπή, καθώς ὁ πληρεξούσιος τοῦ Δ. Ὑψηλάντη, Ἰωάννης Λουρετζῆς Ράλλης θά ἀγνοηθεῖ ἐντέλει τόσο ἀπ' τόν Λογοθέτη, ὅσο και ἀπό τόν Μπουρνιά πρωταίτιους τῆς ἐπανάστασης στό νησί. Ὁ ἔσσηκωμός τῆς Χίου θά γίνει χωρίς προετοιμασία και χωρίς περίσκεψη, ὀδηγώντας τόν Μητροπολίτη, τόν Ἀρχιδιάκονο και τούς Προκρίτους στήν ἀγχόνη και στήν ἀγιότητα, ἐνῶ ὁ λαός θά σφαγιαστεῖ σέ τρία ἀλλεπάλληλα κύματα, θά ἐξανδραποδιστεῖ και θά ἐκπατριστεῖ. Εἶναι ἓνας τεράστιος φόρος αἵματος πού θά πληρωθεῖ ἀκέρατος ἐξασφαλίζοντας τήν συμπάθεια τῆς Ἑσπερίας. Ὅχι βεβαίως τῶν πολιτικῶν και τῶν Μεγάλων Δυνάμεων πού συναίνεσαν καταρχήν στίς Σφαγές, ἀλλά τῶν ἀπλῶν σκεπτόμενων πολιτῶν πού θά ἐκινήσουν και θά γιγαντώσουν τό Φιλελληνικό Κίνημα.

Οἱ Χιώτες θά ζήσουν τή συμπάθεια τῆς Δύσης και τήν χλεύη τῶν ὑπολοίπων Ἑλλήνων πού τοὺς θεωροῦσαν δειλοὺς και ἐπαναπαυμένους στόν πλοῦτο τους. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ μοναδική ὀστική κοινωνία ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, στόν ἑλλαδικό χῶρο ἦταν ἡ Χίος. Ὁ πλοῦτος τόσο τοῦ νησιοῦ, ὅσο και τοῦ παροικιακοῦ χιακοῦ στοιχείου ἦταν τεράστιος. Ὅμως οἱ Χιώτες δέν ὑπῆρξαν οὔτε δειλοί, οὔτε ἀδιάφοροι. Κλήρος και λαός ἀντιστάθηκε και μαρτύρησε γιά τήν πίστη και τή λευτεριά του.

Ὅλοι οἱ ἱστορικοί, πού κατέγραψαν τὰ γεγονότα τῶν Σφαγῶν ἀπό τόν Ἀνδρέα Μάμουκα, τόν Βλαστό, τόν Σγουρό και τόν Ζολῶτα μέχρι τόν παπὰ Μάρκο Βασιλάκη, τόν Στ. Βίο, τόν Ν. Περρῆ και τόν Κ. Φραγκομίχαλο κραυγάζουν γιά τίς πολλαπλές ἀδικίες πού βιώσαμε ἱστορικά. Στήλιτεύουν τοὺς ἀτυχεῖς και μοιραίους χειρισμούς τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἐπανάστασης στή Χίο και ἀνασκευάζουν τό περίφημο «Σφάξε με ἀγά μου ν'ἀγιάσω». Καταγράφουν τὰ χιακὰ κεφάλαια πού ἐνίσχυσαν πλουσιοπάροχα τήν Φιλική Έταιρία και τήν προετοιμασία τῆς Ἐπανάστασης στήν Μολδοβλαχία. Σημειώνουν τή χιακή συνδρομή και θυσία τῶν συντρόφων τοῦ Ρήγα. Τονίζουν τόν βαρὺ φόρο αἵματος πού πλήρωσε ἡ Χιακή Κοινότητα τῆς Κωνσταντινούπολης τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1821 μέ τό ἔξπασμα τῆς Ἐπανάστασης στήν Πελοπόννησο και τὰ ἀντίποινα πού ἐφάρμοσαν οἱ Τοῦρκοι. Ὑποδεικνύουν τίς ἄγιες ἐκείνες μορφές, ὅπως τόν Ἅγιο Μακάριο

Νοτάρὰ και τοῦ Ἁγιο Ἀθανάσιο τόν Πάριο πού ἐνίσχυσαν τό πλήθος τῶν Νεομαρτύρων πού προηγήθηκαν ὡς προάγγελοι τῆς ἀπίστευτης σκληρότητας τῶν Ὀθωμανῶν. Ἀνασκευάζουν ὅλοι τους τίς κατηγορίες γιά δειλία και ἀδιαφορία τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ πού πολέμησε γενναία στόν Ἅγιο Μηνᾶ και τή Νέα Μονή, στό Αἶπος, στήν Βρύση τοῦ Πασᾶ, στό Καρδάμυλα και στόν Ἀνάβατο. Καταδεικνύουν τόν πλοῦτο τοῦ νησιοῦ ὡς τό κύριο αἴτιο γιά τοὺς κακοὺς χειρισμούς ἀπό μέρος τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἐπανάστασης και ὑπογραμμίζουν τίς σελίδες δόξας και ἠθικοῦ μεγαλείου τῶν Χίων πού ἀντιστάθηκαν γενναία.

Ὅπως δῆλωσε σέ ὀμιλία του στό Ἀγγλικό Κοινοβούλιο ὁ Γλάδστον, ἀναφερόμενος στήν γενοκτονία πού συντελέστηκε στό νησι μας, αὐτή ὑπῆρξε ἡ μεγαλύτερη βαρβαρότητα παγκοσμίως. Σέ ἔκταση και ἀγριότητα δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ παρά μόνο μέ τίς σύγχρονες γενοκτονίες πού οἱ Τοῦρκοι ἐφάρμοσαν στοὺς Ἀρμενίους και τοὺς Ἑλληνες τοῦ Πόντου και τῆς Μικρῆς Ἀσίας.

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ὑπῆρξε ἓνα τεράστιο ἐγχείρημα, πού ἄν και ἀμαυρώθηκε ἀπό ἐμφύλιες διαμάχες, ἄντεξε και ἀπέδωσε καρπούς. Ἦταν ἐλάχιστη ἡ πρώτη σοδιά μέ τήν δημιουργία ἐνὸς Προτεκτοράτου τό 1830, γι'αὐτό και θά χρειαστοῦν καινούριες θυσίες στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνα μέ τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους. Ὡς ὀρόσημο, ἡ Ἐπανάσταση, μετέτρεψε μέρος μόνο τοῦ ἔθνους σέ Κράτος, ὁμως ὁ ραγιάς ἐγινε Ἑλληνας και ἔτσι ὄνισε ὁ δρόμος γιά νέα ἐπαναστατικά κινήματα σέ ὀλόκληρη τήν Βαλκανική, ἐδραϊκνώντας τήν Ὁρθόδοξη Χριστιανική Πίστη ὡς ἰδεολογικό κρηπίδωμα στήν ἀντίσταση τῶν λαῶν ἀπέναντι σέ κάθε τυραννία.

Ὅλα τὰ παραπάνω ἐπιβεβαιώνουν ὅτι ἡ ἱστορία θυμᾶται και ἐνίοτε ἐκδικεῖται, στήν περίπτωση τῆς Χίου περίτρανα. Μερικά χρόνια μετά τίς Σφαγές, Χιώτες τραπεζίτες δανείζουν τόν Σουλτάνο και τό Δοβλέτι, Χιώτες εὐγενεῖς παρεισφρέρουν στήν Διπλωματική Ὑπηρεσία τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, Χιώτικες ἔταιρειες ἀσφαλιίζουν τὰ ὀθωμανικά προϊόντα, Χιώτες χρηματοδοτοῦν τοὺς Κριμαϊκοὺς Πολέμους, Χιώτες ἔχουν στό χέριο τοὺς τό ἐμπόριο τῶν σιτηρῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἡ ἱστορία θυμᾶται και κρίνει τοὺς λαοὺς, ὄχι μόνο γιά τό πῶς κέρδισαν τήν Ἐλευθερία τους, ἀλλά και γιά τό πῶς τήν διαχειρίστηκαν στό πέρασμα τοῦ χρόνου. Ἡ ἱστορία θυμᾶται και ἐκδικεῖται τοὺς λαοὺς πού ἀμήφησαν τίς προγονικές θυσίες και εἶναι ἀμείλικτη μέ τοὺς λαοὺς πού ξεχνοῦν.

Εὐχόμεστε τό Γένος μας, σήμερα σέ καιροὺς χαλεποὺς νά μὴν λησμονεῖ, νά γρηγορεῖ και νά ἀφυπνίζεται, γιά τήν Ὁρθοδοξία και τήν Ρωμιοσύνη.
